

Brèxit: una anàlisi de classe

**MIREN
ETXEZARRETA**
[seminari_taifa](#)

PUBLICAT:
MAIG 6, 2017

Els britànics han decidit deixar la UE. I ha esclatat l'escàndol. Ara sembla que el fet que hagin guanyat els partidaris d'abandonar-la sigui una desgràcia terrible, per als britànics, per a Europa i per al món sencer. I es multipliquen els qualificatius contra qui ha votat pel Brèxit amb un menyspreu terrible: irracionals, irresponsables, estúpids... (Carlin, periodista anglès que treballa per *El País*). És aquesta la seva visió de la democràcia? Si aquest resultat és tan terrible, per què es va permetre el referèndum? Fa tota la impressió que el van

consentir perquè en cap moment van pensar que els partidaris de sortir-ne guanyarien. Quantes trampes, en aquesta consulta!

El resultat em porta a fer una interpretació en clau de classe. Han votat per quedar-se les elits, els negocis, els *yupis* de la City, la gent que té feina, aquella a qui li va bé i els joves que –il·lusos!– pensen –com a joves que són– que a ells també els anirà bé. No és casualitat que sigui la borsa i la moneda les que mostren més sobresalt davant la sortida, una evidència que els capitals són els que estan més preocupats davant la mínima possibilitat de no poder continuar fent negocis magnífics. I han votat per sortir aquells que han estat deixats al marge, els treballadors de les antigues zones industrials que no tenen feina, els ancians amb les pensions fortament retallades, els que viuen a les zones rurals quasi abandonades, els que pateixen la competència dels immigrants en la seva recerca de feina, d'habitatge, de recursos socials. És a dir, els pobres. Aquesta votació ha mostrat clarament a qui fa mal *Europa*. El referèndum ha suposat una oportunitat per fer sentir la seva veu i estan dient que les seves vides s'estan deteriorant.

Les elits han votat per quedar-s'hi i els pobres, que han vist el referèndum com una oportunitat per fer sentir la seva veu, han votat per sortir-ne

Una oportunitat que els xenòfobs que sempre han existit al país –molt actius– han sabut aprofitar. Cal dir que el reforç al rebuig del immigrants que ha suposat aquest vot de sortida és terrible, que algunes de les raons d'aquest vot de sortida mostren la deshumanització de milions d'habitants del Regne

Unit i la seva misèria ideològica. Són raons tremendament equivocades –per descomptat– i, per tant, s’han de rebutjar. Però, són millors les que regeixen el vot dels que només pensen que així *ells* tindran millors condicions laborals i de vida, sense pensar en els milions de persones que aquesta *Europa* està deixant de banda? Més de la meitat del Regne Unit se sent molt malament dins aquesta comunitat. Lisa MCKencie, sociòloga anglesa especialista en relacions laborals, diu: “Jutjant a partir de les meves investigacions, jo sostindria que el debat del referèndum en el si de les comunitats de classe treballadora no té res a veure amb la immigració, malgrat la retòrica. Té relació amb la precarietat i la por. Tal com em va dir un grup de dones de l’est de Londres: “Estic farta que em diguin racista perquè em preocupo de la meva mare i del meu fill” o “No envejo ningú que necessiti un sostre i no se’l pugui permetre tampoc”. (SP, juny 2016).

“Estic farta que em diguin racista perquè em preocupo de la meva mare i del meu fill”

Si es pensa amb una mica de calma, es pot observar que passa el mateix a molts altres països de la Unió, entre ells, el nostre. Per què no han de tenir dret a mostrar el seu malestar? Per què els dirigents econòmics i polítics, aquells a qui els va bé, no se’n volen adonar?

La UE ha de canviar si vol que les ciutadanes l’apreciïn. I ho estan dient tots els dirigents. El problema és que no se sap cap a on canviarà, perquè el senyor Hollande, per exemple, diu: “S’ha de reforçar la UE en defensa, seguretat, control de

fronteres, ocupació...” i els altres dirigents demanen calma i tranquil·litat. És aquest el canvi que impulsaran? No es volen adonar que el que fa que no es valori la UE són les duríssimes conseqüències negatives que implica per a la vida de la gent del carrer. No hem sentit dir que s’han d’eliminar els plans d’ajust i canviar-los per suports potents a les activitats sostenibles que generen feina, augmentar el pressupost per millorar les ajudes socials, organitzar la immigració de manera que no causi problemes als més destituïts. O, simplement, explicar amb claredat que no són els immigrants els que causen els problemes, sinó un capitalisme senil incapaç de proveir més de la meitat de la població d’un dels països més rics del món de mitjans de vida decents.

El que fa que no es valori la UE són les duríssimes conseqüències negatives que implica per a la vida de la gent del carrer

També cal destacar l’exageració dels mitjans de comunicació. Sembla que l’economia europea s’enfonsarà; fins i tot es parla amb alarma de les conseqüències que tindrà per a Espanya. No és tan greu. Potser les empreses del Regne Unit, la City, l’empori del capital i l’especulació financera, perdin una mica d’avantatge comparatiu, però vivim en una economia globalitzada i els capitals, el comerç i la tecnologia ja operen arreu del món amb la coberta de la UE o sense. Que potser la UE no és plena de capitals i empreses de tots els països del món? Que no estan ocupats per empreses europees tots els països de fora de la UE? No expliquen massa que potser algunes empreses i capitals financers que es

vulguin deslocalitzar ara passaran al continent europeu, fet que afavorirà els països que les rebin. Els mitjans no tenen escrúpols a l'hora de fer veure que uns moviments de la borsa i la moneda que probablement duraran només uns dies –és ben sabut que el diner és molt espantadís i que la seva primera reacció sempre és intensa– afectaran de manera duradora, per exemple, l'ocupació al Regne Unit, tots els treballadors espanyols de Gibraltar, els ancians britànics que cobren pensions i viuen a Espanya, les exportacions espanyoles... i s'obliden que el Regne Unit no forma part del tractat de Schengen, que permet la lliure mobilitat de les persones –motiu pel qual la immigració que experimenten no té massa relació amb la UE–, i que, per contra, és integrant de l'Organització Mundial del Comerç, que impedeix que els aranzels que poden dificultar les importacions britàniques siguin alts, etc., etc., etc. És un plantejament ple de mentides i asseveracions falses. Per les dues bandes. Però, un cop guanyat el referèndum, l'alarma desfermada al costat perdedor és increïble i intolerable. Fins i tot diuen que volen refer la votació! O sigui, o guanyem o continuem preguntant fins que es contesti el que volem. Ja ho van fer amb el referèndum irlandès i van aconseguir el que volien. Què quedarà de la idea de democràcia si el repeteixen?

El Regne Unit no forma part del tractat de Schengen, que permet la lliure mobilitat de les persones, és a dir, la immigració que experimenta no té massa relació amb la UE

També avergonyeix la superficialitat de les anàlisis dels professionals –economistes, sociòlegs, politòlegs i periodistes–, que no deixen de repetir els llocs comuns i insistir en la terrible problemàtica que causarà la sortida, sense intentar explicar el que probablement succeirà. I és més greu perquè ells haurien de saber que la dinàmica no s'assembla massa a la que ells accepten mostrar.

Podríem continuar molt més, però no tenim espai. En resum: el Brèxit ha mostrat la nítida divisió del Regne Unit en classes socials i que els britànics pobres (estimulats per la xenòfoba extrema dreta) han mostrat el seu malestar quan han tingut una oportunitat per manifestar-lo, cosa que tenen tot el dret de fer (encara que algunes de les seves raons siguin equivocades). Que potser perjudiquen –no massa– altres classes socials i una mica més els capitals que operen a la City? Però és que els pobres són els perjudicats des de fa molts anys i ara volen un canvi. I aquest sentiment està àmpliament difós a molts països de la UE. Cal que els dirigents de la UE entenguin correctament el missatge i, si volen que la Unió sobrevisqui, canviïn radicalment la seva política econòmica. I que no acusin els més pobres i marginats del país dels problemes que puguin sorgir de l'abandonament del Regne Unit, sinó la dinàmica de la política econòmica de la UE i dels governs dels països que la conformen. Unes polítiques que han fet que les classes més modestes estiguin sofrint molt i puguin ser presa dels xenòfobs, en lloc de fer que la població britànica pugui viure amb dignitat en una de les zones més riques del món.

**Miren Etxezarreta és catedràtica d'Economia i
membre del Seminari d'Economia Crítica Taifa**